

Handläggare: Marie Broberg
Telefon: 08 508 14 050

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Nedskräpning - förslag till ändring i miljöbalken – remissvar

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Omedelbar justering.

Lena Holmdahl
Tf Stadsdelsdirektör

Agneta Stenborg
Tf Avdelningschef Förskola och fritid

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat ut remissen om promemoria nedskräpning – förslag till ändring i miljöbalken. Förslaget i Miljödepartementets promemoria är att en särskild straffbestämmelse som avser nedskräpning i begränsad omfattning införs i miljöbalken. Brottet rubriceras *nedskräpningsförseelse*. Ändringen innebär att nedskräpningsbrottet delas upp så att nedskräpning av normalgraden fortfarande kan leda till böter eller fängelse medan det nya brottet – nedskräpningsförseelse – får en lindrigare straffskala och enbart kan leda till penningböter. Ringa gärningar ska liksom tidigare inte leda till ansvar.

Förvaltningen anser liksom Miljödepartementet att ändringen ger förutsättningar till en bättre och effektivare bekämpning av nedskräpning på allmänna platser då det kan leda till att det blir lättare att lagföra den som skräpar ner. Förvaltningen anser emellertid att nedskräpningen i första hand bör bekämpas genom förebyggande arbete såsom information och en ökad medvetenhet kring vilka konsekvenser nedskräpning ger.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av avdelningen förskola och fritid som handlägger stadsmiljöfrågor. Remisstiden sträcker sig till den 13 december. Förvaltningen har fått förlängd remisstid till den 17 december.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat ut remissen om promemoria nedskräpning – förslag till ändring i miljöbalken. Förslaget i Miljödepartementets promemoria är att en särskild straffbestämmelse som avser nedskräpning i begränsad omfattning införs i miljöbalken. Brottet rubriceras *nedskräpningsförseelse*. För en sådan gärning döms då till penningböter.

Förbud för nedskräpning har funnits i miljöbalken sedan dess tillkomst 1 januari 1999. Ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till. Någon närmare förutsättning för vad som är nedskräpning, exempelvis i form av att skräpet ska orsaka otrevnad, störning eller skada har inte ansetts nödvändigt att ange. Med skräp avses bland annat plåt, glas, plast, papper, avfall eller annat liknande. Nedskräpning är idag straffbelagt enligt 29 kap. 7§ miljöbalken och kan anleda böter eller fängelse. I samband med miljöbalkens införande höjdes maxstraffet för nedskräpning från sex månaders fängelse till fängelse i högst ett år. Enligt 29 kap. 11§ döms inte till ansvar för nedskräpning som är att anse som ringa.

Nedskräpning behöver idag inte vara särskilt omfattande för att kunna leda till straff, och domstolarna har i många fall funnit att straffvärdet för lindrigare fall av nedskräpning motsvarat penningböter. Att lämna en påse returpapper eller en kattlåda i plast utanför en återvinningscentral är två exempel på nedskräpning som föranlett penningböter vid prövning i hovrätt. Större mängder skräp som lämnas utanför en återvinningsstation har dock lett till dagsböter.

Ärendet

Förslaget innebär att det tillkommer en ny paragraf i miljöbalken, 29 kap. 7a§. Paragrafen avser brott mot det allmänna förbudet mot nedskräpning i de fall nedskräpning sker i begränsad omfattning. Bestämmelsen avgränsas till sådana överträdelser som innebär att någon skräpar ned på ett sätt som vållar mindre olägenheter än den typ av nedskräpning som regleras i 29 kap. 7§, men som ändå inte är så obetydliga att de är att anse som ringa. Paragrafen reglerar enbart sådana gärningar som tidigare omfattats av 7§ och innebär inte en utökning av det straffbara området.

Nedskräpning föreslås även fortsättningsvis att vara förenat med straffansvar. Straffskalan för nedskräpning av normalgraden innehåller såväl böter som fängelse. För nedskräpning av större omfattning och allvarigare karaktär föreslås inga lättnader i fråga om möjlig påföljd. När det gäller nedskräpningsförseelser i begränsad omfattning bedöms ett förnyat övervägande av straffvärdet dock vara motiverat. Det kan anses rimligt att nedskräpningsförseelser närmar sig andra straffbara former av hänsynslöst uppträdande som till exempel förargelseväckande beteende. Påföljden för nedskräpning i liten omfattning bör endast vara penningböter.

Nedskräpning i begränsad omfattning och ringa brott

Den typ av nedskräpning som nu avses att enbart kunna leda till penningböter kan lämpligen kallas nedskräpningsförseelse. Nedskräpningen ska ha liten omfattning och utgöra ett störande moment på en allmän yta i samhället. Exempel på skräp kan vara snabbmatsförpackningar, glas- och plastflaskor, dryckesförpackningar och engångsgrillar och det ska vara i små mängder. Om stora mängder skräp placeras ut eller placeras systematiskt kan det istället bli fråga om nedskräpning av normalgraden.

Ringa former av nedskräpningsförseelser, t ex att man kastat en bussbiljett eller en cigarettfimp, bör inte heller i fortsättningen vara förenade med straffansvar. Vid bedömningen av vad som är ett ringa brott bör man emellertid beakta om nedskräpningen utgör ett led i en kollektiv nedskräpning. På väl besökta platser kan en nedskräpningsförseelse leda till ansvar trots att förseelsen om den ses isolerad och begången i en annan omgivning skulle kunna bedömas som ringa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Staden har ett ansvar att hålla rent på de allmänna platserna samt att ge förutsättningar för medborgare att hålla rent, till exempel genom att se till att det finns tillräckligt med papperskorgar och att dessa töms regelbundet och vid behov. Den medborgarundersökning som genomförs årligen i Stockholm visar emellertid att endast 7 % av de tillfrågade anser att det är stadens dåliga städning, och 16 % som anser att det är brist på papperskorgar, som är det främsta skälet till nedskräpning. 66 % anser istället att nedskräpningen beror på enskildas beteenden och attityder. 47 % anser att staden tar ett bra ansvar för att hålla staden ren, och 44 % anser istället att invånarna är dåliga på att ta sin del av ansvaret för att hålla rent.

Förvaltningen upplever att det i vissa områden i stadsdelsområdet finns stora problem med nedskräpning, både i parkområden och längs med parkvägar, men

även på gator och torg och framförallt vid återvinningsstationer. Förslaget till ändring i miljöbalken är därför bra, och förvaltningen anser liksom Miljödepartementet att ändringen ger förutsättningar till en bättre och effektivare bekämpning av nedskräpning på allmänna platser då det kan leda till att det blir lättare att lagföra den som skräpar ner.

Att förenkla för bötfällning kan i sig ha en avskräckande effekt. Förvaltningen anser emellertid att nedskräpningen i första hand bör bekämpas genom förebyggande arbete såsom information och en ökad medvetenhet kring vilka konsekvenser nedskräpning ger. Det handlar till exempel om att öka delaktigheten hos medborgare för att de ska känna sig hemma i och stolta över sitt närområde samt att arbeta förebyggande med barn och ungdomar kring vilket ansvar man har som medborgare. Förskolor och skolor har ett stort ansvar att informera och jobba med dessa frågor. Förvaltningen erbjuder dessutom skolungdomar och engagerar föreningar i städning av parkområden, vilket ökar medvetenheten om de negativa aspekterna med nedskräpning, och bidrar förhoppningsvis till det förebyggande arbetet.

Bilaga

Promemoria nedskräpning – förslag till ändring i miljöbalken, 2010-11-18, dnr 001-2449/2010.